

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

4. De Inquisitionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

talís persona, in quam suspició delicti cade-
re possit: his verò seclusis non attenditur.
2. ad 2. Tenentur quidem ad compensan-
da damna, domino suo vel Reipublicæ illa-
ta per suam negligentiam vel dissimulatio-
nem, saltem in defectum illorum, quos de-
nuntiare debuerant, v. g. ad vestigalia sol-
venda, quæ Mercator debebat solvere; imò
etiam, licet principalis damnificans non fue-
rit obligatus (casu quo lex merè pœnalis ex-
stitit) ferè sicut captus in bello licetè fugit
absque solutione lytri, custos tamen, qui ex
officio debuit custodire, non tamen custo-
divit debitè, tenetur ad restitutionem; quia
damnum intulit contra fidem datam & con-
ventionem; probabilius tamen non obli-
gatur Fisco ad compensandam *multam*,
quæ fuisset imposita delinquentibus, si illos
denuntiassent.

13 Dico 4. Per viam *Exceptionis*, quæ valde
vicina est Denuntiationi Judiciali, & modus
extraordinarius deferendi delicta in Judi-
cium, nihilque est aliud in ordine ad præsen-
tem materiam, quam criminis oppositio à
Reo facta ad hoc, ut vel Judicem ab officio
aut jurisdictionis exercitio, vel accusatorem
ab accusatione, vel denuntiatorem à denun-
tiatione, vel testem à ferendo testimonio
&c. repellat, aut etiam ut is, cui crimen op-
ponitur, publicam vindictam subeat. Per
viam *Exceptionis*, inquam, crimen deduci
potest in Judicium dupliciter, nempe vel
criminaliter, quando Reus alteri crimen ob-
iciens intendit non tantum, ut is repellatur,
sed etiam ut publicæ pœnæ à Jure statuta af-
ficiatur; vel *civiliter*, quando intendit præ-
cisè, ut repellatur alter. Si Reus præcisè ci-
viliter excipiat, Judex non potest eum, cui
objicitur crimen, licet sufficienter proba-
tum, propterea punire, sed per sententiam
interlocutoriam debet accusantem, denun-
tiantem &c. repellere. *e. 2. de ord. cognit.*
quia Judex debet se conformare intentioni
& libello agentis & excipientis. Si verò ex-
cipiat Criminaliter, exceptio assumit natu-
ram accusationis, vel denuntiationis. *arg.*
l. 7. ff. h. t. Unde, si proberetur crimen, ac-
cusator, denuntiator, vel testis non tantum
removendus, sed etiam condignè puniendus
est. Si verò excipiens deficiat in probatio-
ne criminis, non incidit in pœnas calumnia-
toris; quia objecit illud provocatus. *arg.*
l. 38. §. 8. ff. ad L. Jul. de Adulter.

§. IV.

De Inquisitionibus.

24 Sciendum 1. Cum ex una parte rari sint,
qui velint crimina in Judicium deferre per
viam *accusationis*, aut, nisi aliqui ad id consti-
tuti sint, etiam per viam *denuntiationis* Judi-
cialis, propter onus probandi, vel probatio-
nes suggerendi; ex altera verò Jus Natura-
le & Justitia Vindicativa exigant crimina
debitis vindicari pœnis; idèò Judicibus in-
cumbere sub amissione jurisdictionis, & sub

pœnâ *Syndicatus* (vi cujus Judicium institui-
tur contra Officialem ob malè gestum of-
ficium) ut ex officio inquirent in crimina
& criminosos in ordine ad vindictam pu-
blicam, ut adèò Processus *Inquisitorius* hodie
sit longè frequentior, quam *Accusatorius*, fa-
ctusque sit remedium ordinarium, qui olim
erat duntaxat extraordinarium. Nec ob-
stat, quòd desit accusator, vel denuntiator,
cum ejus loco sit vel diffamatio criminosis,
vel indicia criminis. Definitur autem In-
quisitio, quòd sit *criminis vel criminosis vel utri-
usque per Judicem ex officio procedentem legitime
facta investigatio*. *Gonz. in c. 21. h. t. n. 8. Carp-
zov. Prax. Crim. p. 3. q. 170. n. 5. alii.* Dif-
fert ab accusatione, & denuntiatione, quòd
loco accusatoris vel denuntiatoris habeat
famam, vel indicia criminis; quòd non re-
quirat Inscriptionem ad pœnam Talionis,
nullam monitionem &c. *text. gl. & DD. in
c. 24. h. t.*

Sc. 2. Inquisitionem dividi 1. in genera-
lissimam, generalem, & specialem: *Genera-
lissima*, quæ etiam vocatur *generalis simpliciter*,
aut *Paterna*, est, quando Judex vel Superior
indagat generatim, & nec in ullam certam
personam, nec in delictum determinativum,
v. g. an non in provincia, diocesi, civitate,
Monasterio &c. fiant vel facta sint aliqua
delicta, an leges & statuta serventur &c. uti
fit in visitatione Provinciarum, Diocesium,
Monasteriorum &c. Et hæc fieri potest abs-
que præcedenti infamia vel indicis alicujus
criminis. *e. 1. §. favè de censib. in 6.* Nec in-
stituitur, saltem ordinariè, ad vindictam pu-
blicam, sed potius, ut vel delicta emendentur,
vel per opportunas leges impediuntur.
Passerin. in Tribunali Regular. q. 8. n. 1. & 8.
Generalis, quæ sæpe vocatur *Mixta*, nempe ex
generali simpliciter tali, & speciali, vel *gene-
ralis secundum quid*, vel *specialis* à quibusdam,
quando fit super certo quidem delicto, at
non in certam personam, & indagatur, quis
v. g. commissi homicidii, furti &c. sit au-
thor, vel vicissim (quod tamen rariùs con-
tingit) in certam quidem personam, at non
in determinatum delictum. v. g. an non Ti-
tius commiserit aliqua crimina. *Specialis* de-
nique, quando instituitur tam super delicto
quam in personam determinatam, v. g. an
Sempronius sit Auctor vel complex homi-
cidii, furti &c. Tam *mixta* quam *specialis* fieri
potest vel ex mero officio Judicis vel ad præviam
denuntiationem publici Officialis ad id consti-
tuti, vel ad querelam alicujus privati, qui ta-
men in Judicio tanquam accusator stare non
vult: utraque requirit famam, vel indicia
quædam, uti dicemus. Quando Judex pro-
cedit ex mero officio, non tenetur recipere
probationem super fama (cum sufficiat, si
ipsi de ea constet) nec fit litis contestatio, &
testes etiam post publicatas attestaciones re-
cipi possunt: aliter omnia se habent, si pro-
cedat ad instantiam alterius. Dividitur 2.
in *Mansuetam* seu *Mitorem*, gütliche *Trag*, quæ
peragitur per solas interrogationes ordinatè
B b § & ac-

& accuratè, non tamen fraudulentè propositas, seu per articulos ad examinandum Reum formatos: & in *Severam*, die *Veinliche Frag*, quæ etiam in Jure *Quæstio*, in Praxi autem *Tortura* appellatur, atque peragitur per cruciatum corporis & tormenta, ad expressionem veritatis exhibita. Utraque habet locum tunc primum, quando is, qui existimatur Reus, jam est constitutus, seu in manibus Judicis. Porro effectus hujus inquisitionis ex parte ipsius inquisiti, seu qui per inquisitionem specialiter institutam interrogatur legitime, est regulariter obligatio fatendi crimen, ex parte verò aliorum, qui interrogantur, an notitiam delicti non habeant vel delinquentis, obligatio manifestandi, at non, nisi publica infamia vel indicia de eo præcedant, aut grave damnum Reipublicæ, vel tertio immincat; quia extra has circumstantias non adest sufficiens causa, ut proximus, in possessione existimationis & famæ integræ existens, infametur.

26 Dico 1. Inquisitio omnis, ordinata ad vindictam, institui debet à legitimo iudice jurisdictionem criminalem in inquisitos habente. 2. super crimine non nisi magno, & tali, qua turbatur Respublica. 3. ac in personam non exceptam. Pars 1. est clara; quia Judici incompetenti vel debita jurisdictione non prædito, nulla est potestas, & impunè non paretur. c. 2. de constit. in 6. 2. Patet ex l. 6. ff. & c. 21. h. r. De levioribus delictis, & non scandalosis, quæ regulariter ad jurisdictionem bassam pertinent, non ad altam, neque capitalem vel mutilationis poenam merentur, non est obligatio inquirendi ex officio, imò quandoque præstat non inquirere. 3. colligitur ex 1. quia quoad personas exemptas iudex caret potestate: sic Laicus perperam inquireret in personas Ecclesiasticas: & male per torturam procederet contra personas ab ea exemptas.

27 Sed quænam personæ sunt privilegiatæ à tortura; & sequentes; furiosi: valetudinarii: muti & surdi simul, si litteras ignorent: senes & decrepiti: mulieres prægnantes. l. 10. ff. de quæst. l. 3. ff. de penis. Et quia sic exigit defectus animi, vel corporis. 2. Milites: Magistratus Majores: Nobiles: Doctores. l. 8. pr. l. 11. C. de quæst. ad l. 10. C. de Dignit. lib. 12. & l. 14. C. de Advocat. diversor. Judicior. Et hi ob conditionem & statum. Sed istis non patrocinator status vel conditio, sit crimen si valde atrox. v. g. crimen læsæ Majestatis, prodicionis, hæresis, & uti contigisse mihi relatum est, veneni personis valde conjunctis præbiti &c. 3. quando Reus per testes vel alia argumenta plenè convinci potest, non obstante, quòd sepultus à tortura neget crimen. Constit. Carolin. art. 69. cum tortura sit remedium extraordinarium in defectu aliarum probationum plenè convincentium pro obtinenda veritate inventum. l. 8. & 9. ff. de quæst.

28 Dico 2. Ad instituendam Inquisitionem simpliciter generalem, vel generalissimam,

licet Judicialis sit seu ordinata ad vindictam, & non merè paterna, non requiritur infamia præcedens aut denuntiatio: bene tamen aliqua suspicio, vel præsumptio, vel confusa delatio, vel aliqua indicia, in aliquo loco fieri delicta. Pars prior sumitur ex l. 13. ff. de Offic. Pras. c. 1. de offic. Ord. Tid. §. 7. a. l. & §. 21. c. 8. de Reform. Accedit praxis tribunalium, & communis DD. cum Maxima in Praxi Judic. p. 6. tit. de Inquis. n. 29. Ratio: quia per talem inquisitionem, licet fiat absque prævia infamia vel denuntiatione, nemini fit injuria; cum de nullo in specie indagetur. Posterior inde suadetur, quòd Inquisitio judicialis, cum tendat ad vindictam, sine omni causa & motivo prudenti non debeat institui. Qui autem interrogantur, an non sciant auctorem criminis, non tenentur hunc manifestare, si occultus sit, nec diffamatus vel indicia sufficientibus gravatus; nisi crimen esset continuandum, vel ex patrato damnum alicui immineret, alio modo non averendum. Id quod etiam intellige de calumnia, quod sit inquisitio mixta, generalis tamen quoad auctorem delicti. De qua

Dico 3. Ad Inquisitionem Mixtam, seu generalem secundum quid, si instituitur in auctorem delicti (de quo commisso jam constet) tantum in genere, quis illud commiserit, nec infamia, nec suspicio de certa persona prærequiritur. 2. Si verò instituitur judicialiter contra determinatam personam, v. g. Titum, an non alicujus vel aliorum criminum, nullò expressò, reus sit, prærequiritur infamia, vel gravia indicia. 3. licet non, si instituitur paternè. Pars 1. sumitur ex l. 11. §. 21. ff. de Quæst. quia per talem inquisitionem in genere, nullius læditur fama. 2. ex ratione opposita; quia sine prævia infamia vel indicia inquirendo in certam personam læderetur injustè hujus fama. 3. Ex communi sensu & praxi, præsertim in visitationibus; cum paterna inquisitio non ad poenam, sed præcisè ad emendationem delinquentis ordinetur.

Dico 4. Ad inquisitionem specialem judicialem instituendam opus est 1. ut prius constet de corpore delicti. 2. ut præciserit vel denuntiatio aut accusatio aliqua, vel si iudex procedat ex officio, aliqua infamia, aut sufficientia indicia contra personam, contra quam instituitur, saltem regulariter. 3. ut inquisitus sit præsens, vel saltem citatus. 4. ut eidem capitula, seu puncta inquisitionis communicentur cum circumstantiis delicti, personæ, & dicta testium, saltem regulariter iterum. Pars 1. est certa tum ex l. 1. §. 24. & l. 5. §. 2. ff. de S. C. Sacerdotum, tum ex communi sensu & praxi. Ratio, quia iudex ad inquirendum, & ad puniendam crimina debet procedere ex scientia publica; qualem non habet, nisi de corpore delicti, seu de verè patrato crimine sufficienter constet. Unde, si quis etiam sponte se reum ageret, non posset iudex eum punire, nisi prius cognovisset, crimen verè esse commissum.

commissum; nec in arbitrio hominis est de vita aut membris suis disponere. Pars 2. eruitur ex l. 7. C. c. 19. 21. 24. h. t. Ratio; quia nullus condemnari potest sine accusatore. *cap. 17. caus. 2. q. 1.* In Processu inquisitorio autem pro accusatore est vel denuntiator. l. 7. cit. vel fama. c. 24. cit. ibi: *quasi denuntiante fama, aut deferente clamore.* Accedit, quod Iudex debeat sequi scientiam publicam, quæ acquiritur per denuntiationem, vel diffamationem publicam: item quod per inquisitionem specialem in personam determinatam hæc patitur gravem iacturam famæ & honoris, utique injustam, si non præcessit diffamatio, vel denuntiatio cum nominatione testium, vel insinuatione gravium indiciorum. Imò ut fiat inquisitio contra Prælatum Ecclesiasticum, non qualiscunque, sed *clamorosa* prærequiritur ejus infamia vel diffamatio, h. e. sæpius ad aures Iudicis delata, ac insuper, si Prælatus sit non Regularis, ut crimen cedat in grave scandalum, aut in grave damnum Ecclesiæ. c. 24. cit. Quando autem inquisitio fit contra personas Regulares, dicit quidem c. 24. cit. in f. *hunc ordinem non usquequaque servandum, quia facilius & liberius à suis possunt administrationibus removeri, cum causa requirit, non tamen inde inferitur (ut habet communis) quod infamia, saltem æquivalenter, non debeat præcedere, sed tantum vult, processum Judicium quoad solennitates & Juris apices non ita rigide esse observandum, sicut in causis secularium, sed nudam veritatis probationem indagandam esse.* Pirhing h. n. 78. præsertim in amotione Regularium subditorum à suis officiis, apud quos fortè nec ita stricte observandus est dictus Processus etiam quoad infamiam præviam. P. Schmier de Delictis p. 1. c. 4. sect. 2. n. 90. Qui à n. 81. etiam notat, de Jure Canonico determinatè requiri infamiam, de Jure autem Civili Carolino Art. 6. etiam sufficere verosimilia criminis indicia. Porro absque infamia (vel sufficientibus indicis) instituta Inquisitio non tantum illicita, sed etiam invalida est, ut adeo totus subsequens Processus sit nullus, nec Reus, licet convictus fuisset, condemnari valeat. c. 21. & 24. cit. intellige, si Reus contra Inquisitionem protestatus, nec ultro crimen confessus sit, nec præfens testes contra se examinari, & processum finire permiserit, licet antè protestatus sit. c. 1. & 2. h. t. in 6. tunc enim censetur juri suo renuntiasse. Quod verò infamia non sit necessaria, casu quo facta est denuntiatio criminosa, etiam à privato tantum, probatur tum ex communiiori, tum ex c. 24. cit. quia etiam denuntiator privatus supplet vicem accusatoris. Textus, qui opponuntur, intelligendi sunt de Denuntiatione non Judiciali, sed Evangelica vel Canonica, Inquisitionem specialem præcedente; cum requirant præmonitionem charitativam. Quod autem sufficiant indicia, non solum certa, sed etiam verosimilia, de Jure quoque Canonico, communior est

sententia cum Claro, Farinac. Pirh. h. n. 61. ex c. cum in juventute 12. de Purgat. Canon. cum plerumque fortiora sint, quam ipsa diffamatio. Addidi tamen in Assertionem, saltem regulariter; nam infamia &c. contra delinquentem non necessaria est 1. si crimen & criminofus sit notorius. 2. si inquisitio fiat paternè. 3. si præcedat denuntiatio vel publici ministri, vel privati hominis, uti dictum. 4. si delictum sit enorme, ex quo timetur scandalum, vel damnum publicum, vel tendat in præjudicium tertii privati, alio modo non auferibile; tunc enim sufficiunt leviora indicia. 5. si unum delictum sit circumstantia alterius, de quo persona jam est infamata, vel indicis gravata; quamvis enim aliàs non liceat inquirere in aliud delictum, cuius infamia, vel indicia verosimilia non habentur, & connexum non est cum delicto, de quo quis diffamatus & inquisitus jam est, id tamen licet de delicto specialiter connexo sine specialibus indicis. Imò Clarus & Farinac, Criminalistæ testantur, hodie diffamationis solennitatem recessisse ab aula; cum Iudices in praxi non soleant incipere ab inquisitione speciali, sed generali, quam infamia non necessariò præcedit, uti docuimus: ex generali autem ordinariè deveniant in aliqua indicia, quæ ad specialiter inquirendum sufficiunt. Pars 3. assertionis habetur in c. 24. cit. Clarus tamen & alii advertunt, consuetudine introductum esse, inquisitionem fieri etiam contra absentem non citatum. Pars 4. in c. 19. 21. h. t. & d. c. 24. ut nempe Reus contra capitula, vel personas aut dicta testium, excipiendo legitimæ defensionis habeat copiam. Excipe, nisi vel testibus ex eorum nominatione imminet grave periculum, vel timeantur discordiæ, uti quandoque apud Regulares contingit. Wagne-reck ad c. 24. cit. nota 5. v. ad inquirendum.

Quæres 1. quomodo constare debeat de corpore delicti? 2. qualis esse debeat diffamatio, ut in delinquentem institui possit inquisitio specialis? 3. ad 1. sub distinctione inter delicta facti permanentis, & facti trans-euntis. Si delictum est facti permanentis, h. e. vestigia post se relinquens, uti est homicidium, vulneratio, incendium, falsificatio monetæ, furtum cum effractione &c. debet liquidò constare, scilicet per ocularem inspectionem cadaveris, vulneris, ædium exustarum &c. factam ab ipso Iudice, vel per Notarium in præsentia duorum testium (vel artis peritorum, v. g. Medicorum, Chirurgorum, ubi de vulnere lethali inquiritur) quod delictum sit verè commissum; nisi delictum esset occultatum, v. g. corpus occisi projectum in flumen, falsa moneta abscondita &c. tunc enim sufficit, si de ejus perpetratione verè facta constet per testes, vel conjecturas. Clarus cum communi. Si verò delictum est facti transeuntis, h. e. nulum post se relinquens vestigium, uti est blasphemia, injuria verbalis, magia, fornicatio &c. sufficit per conjecturas constare prius deli-

delictum verè esse commissum. Nec est necesse in hoc casu prius distinctum processum instituere de corpore delicti cognoscendo, & postea primum de auctore vel causa illius, sed potest simul & semel inquiri in corpus, & reum delicti: nec obstat, ut monet Reiffenstuel *h. t. n. 205*. si testes per accidens prius nominent ipsum Reum, seu delinquentem. Quod si inquisitio in Authorem delicti instituat, antequam debite constet de corpore delicti, Processus subsecutus est irritus; intellige, si Reus contra excipiat. per *c. 22. h. t. c. 1. 2. eod. in 6.* vel nisi crimen judicialiter sit confessus. *c. 1. cit. Maranta. p. 6. n. 17. 18.* Si tamen de delicti permanentis corpore, non per ocularem inspectionem, sed alio modo caperetur notitia, valeret adhuc processus. Reiffenstuel *n. 206.* R. ad 2. Infamia, seu fama de auctore delicti, debet esse orta ab honestis ac fide dignis, non à malevolis aut maledicis personis: delata ad aures Iudicis vel Superioris, & quidem sapibus, præsertim si in Prælatum Ecclesiasticum faciendâ sit inquisitio specialis. *c. 24. h. t.* Probabiliter tamen non est necesse (licet tutius sit) prius facere probationem famæ. Fagn. *in c. 24. cit. n. 64.* Hoc procedit, si Iudex inquirat ex officio: si verò ad denuntiationem præviâ, multò minus necesse est probari prius infamiam, si denuntiator denominet testes, vel alias probationes suggerat vel denuntiet non judicialiter; cum nec infamia debeat præcedere: opus verò esset probationem de fama fumere, si denuntiator judicialiter denuntiet, & se referat ad famam, nec aliam probationem suggerat. Cæterum Iudex tenetur inquisitionem specialem instituere, quando de gravi delicto commissio constat certò, non verò de delinquente, vel quando illi sit denuntiatum judicialis seu criminalis, vel quando de aliquo jam est communis fama, aut manifestum, quod reus sit alicujus gravis delicti: ne delicta maneant impunita cum scandalo aut damno aliorum.

82 Dico 5. Ad formam & modum inquisitionis specialis etiam spectat, ut Iudex 1. proponat interrogatoria personalia communia: quomodo vocetur reus, qui sint ejus parentes, quæ patria, Religio, vitæ conditio, conversatio &c. 2. interrogatoria realia, prius quidem generaliora & remotiora à facto: paulatim magis propria ac propinqua: tandem specialia, & specialissima quoad factum, causas, adjuncta, circumstantias, effectus delicti, de quo Reus est diffamatus vel indicatus, non de aliis, nisi connexa sint, nec de sociis criminis occultis, nisi crimen sit exceptum, vel non committatur sine socio, aut saltem dicatur non fuisse commissum absque sociis. P. Schmalzgrueber *h. t. n. 222. seq. qui n. præced.* etiam observat, Iudici generalem inquisitionem instituenti cavendum esse, ne testem interroget de persona certa ac determinata, v. g. an Mævius occiderit Cajum; quia hujusmodi sugges-

stiones periculosa sunt. *l. 1. §. 21. ff. de Quæst.*

Dico 6. Ut inquisitio severa, seu per totam turam, legitimò fiat modò, requiritur 1. ut non adhibeatur adversus personam torquem prohibitam, cujusmodi supra *n. 27.* recensimus. 2. ut delictum sit tale, quod penam corporalem & relegatione graviorem mereatur. 3. ut constet, delictum dolo malo esse commissum. 4. ut per alias probationes non convinci nequeat. 5. ut ad sint tamen indicia valde urgentia contra Reum & tanta, ut ferè nihil desit, nisi ipsius confessio. *l. 1. §. 1. l. 18. §. 1. ff. eod. Ordinari. Carolin. art. 11. seqq.* 6. ut Reus iteratò interrogatus, & in præsentia Iudicis, duorum (saltem Assessorum & Actuarii, etiam sub torture comminatione, crimen negare perseveraverit. *Ordin. Carol. cit. art. 46. 47.* 8. tortura sit talis, ut torquendus salvus sit vel innocentia vel suppletio. *l. 1. ff. eod.* habita nimirum ratione ætatis, sexus, virium corporis, delicti, indiciorum. 9. ut Iudex Reum tortura durante interroget super certis articulis ad propositum indicis. 10. ut, si in tortura confessus est crimen, expectetur per unum vel plures dies, & tunc extra locum torture in banco jura prælegatur ipsi facta confessio, ab Actuario nempe in præsentia Iudicis, & duorum saltem Assessorum, ac denuo interrogetur, an in confessione in tormentis facta persistat, vel recedat ex toto aut ex parte. 11. si recedat, potest quidem denuo torqueri, sed non, nisi emergant nova indicia, prioribus fortiora, vel nisi Reus arte durasset corpus vel animum: nec ultra tertiam vicem, ubi si rursum fateatur crimen, postea autem negat, extra ordinem puniendus est. Sed de his amplius te docebunt Criminalitæ, & D. Frölichsburg in *Nemest tract. 1. l. 3. item ipsa Carolina art. cit. & seqq.*

Quæres, an inquisitus, & interrogatus a Iudice, nondum tamen plene convictus, teneatur fateri crimen, quod committit: & si legitime interrogatum se sciat, tenetur regulariter; nisi nempe ex confessione ipsi imminet pena mortis vel æquivalens; cum ipsa lex humana (minus præceptum Iudicis, non obliget cum gravi & notabili periculo vitæ aut membrorum. Fuliorem deductionem utriusque partis dati responsi vide in *l. 11. tit. 18. de Confessis n. 17. seqq.*

Dico 7. Inquisitus, crimen in Processu inquisitionis confessus, aut de eo convictus ordinariâ penâ puniri potest de Iure Civili & in foro seculari. *l. 2. C. de Abolitione l. 4. C. de Sepulchro viol. imò probabilius etiam de Iure canonico propter c. 2. de Confess. & c. fin. de celebr. Miss.* Confirmatur ex consuetudine, in foro Canonico communiter recepta, quæ optima est Iuris dubii interpret, & ex eo, quod SS. Canones, ubi certi nihil statuunt clare, Ius verò Civile, sequantur Ius Civile, *c. 1. de N. O. N.* Accedit ratio, quod hodie Inquisitio facta sit remedium Ordinarium, & vicem Accusationis subeat: sed præcedente

accusatione nemo dubitat, quin poena ordinaria habeat locum. Oppones 1. In c. 21. h. r. §. 1. in f. videtur clare statui poena extraordinaria, & Judicis discretioni relinqui, si per viam inquisitionis crimen fuit probatum; & excipitur tantum crimen, quod impedit executionem Ordinis, uti homicidium, vel retentionem beneficii, uti Simonia: ergo Jus Canonicum non est dubium, & regulariter decernit poenam extraordinariam: adeoque quodlibet Jus est observandum in suo foro, cum discrepent. 2. In c. 2. cit. statuitur quidem poena ordinaria, sed in casu electionis Simoniæ: Simoniæ vero crimen excipit c. 21. cit. adeoque generaliter decreta manet poena extraordinaria. R. ad 1. Praxis recepta, & ratio allata, satis declarant sensum d. c. 21. quod sic habet: in processu inquisitionis secundum personam merita, & qualitatem excessus poenam possit judicantis discretio moderari. Notetur verbum possit; non dicit, quod debeat Judex moderari poenam suam arbitrio, neglecta ordinaria, si ea adequat qualitatem excessus & personæ delinquentis. Ad 2. dic. ibi mentionem fieri Simoniæ per modum exempli, non per modum exceptionis, quasi in ea tantum, non vero generaliter in omni crimine possit procedi ad poenam Ordinariam.

§. V.

De Processu in Crimine Notorio, & quando delinquens deprehenditur in flagranti.

86 Sciendum 1. Speciale quid habere Processum Criminalem in duplici casu: nempe 1. si delictum sit notorium. 2. Si Reus deprehendatur in flagranti, seu in ipso actu criminis. Hoc posterius vel contingit in conspectu ipsius Judicis pro tribunali sedentis: vel in conspectu quidem Judicis testibus stipati, at non sedentis pro tribunali: vel quando quis à Justitiæ ministris, vel aliis in actuali delicto, v. g. furto deprehenditur, & statim comprehensus ad Judicem abstrahitur.

87 Sc. 2. Notorium in genere dici illud delictum, quod vel de Jure vel ex ipso facto ita certum est, ut nulla amplius discussione indigeat, vel nulla tergiversatione celari possit. can. 17. caus. 2. q. 1. c. 3. de testib. cog. c. 7. a. fin. de cohabit. c. 24. de V. S. Unde Notorium est duplex, notorium notoriesse Jure, cujus notorietas habetur ex Jure vel Judicio, puta vel per sententiam Judicis, siue condemnatoriam, siue declaratoriam criminis, quæ transit in rem judicatam. c. 7. & fin. cit. l. 207. ff. de R. J. vel per confessionem spontaneam Rei in Judicio factam, & non revocatam. c. 7. c. fin. c. 24. cit. vel per probationem in Judicio legitime factam jam secuta conclusione in causa. per d. c. 24. l. fin. C. de probat. Et Notorium notoriesse Facti, cujus notorietatis ratio habetur ex præsentia populi, visu vel alio sensu delictum immed-

Lib. V. R. P. Viti Pichler.

diatè percipientis, seu quod ita publicè coram populo committitur, ut nulla tergiversatione celari, aut excusatione purgari possit: quod contingit, si major pars populi, vel, si communitas non sit admodum magna, uti collegium, paròchia, vicinia, decem saltem, vel etiam sex, præsentibus sensu proprio percipiant delictum, dum patrat. Aliqui fortassis optimè relinquunt arbitrio Judicis, qui ex amplitudine vel angustia loci, qui debet esse publicus, ex qualitate personæ, actus &c. determinare debet, quis numerus personarum præsentium sufficiat ad constituendum notorium facti, cum Jura non determinant. arg. l. 1. §. 2. ff. de Jure delib. l. 137. ff. de V. O. Masc. de Probat. concl. 1107. n. 18. Cum notorio subinde confunditur manifestum c. 24. cit. Nec ab eo multum discrepat famosum; quamquam manifestum propriè dicatur, quod est publicè & famosè notum ex certa scientia & certis authoribus: famosum verò, quod est notum ex fama, quæ certam scientiam non requirit, sed solam suspicionem; vel ex rumore, qui nec certos exigit authores: unde nonnunquam etiam falsum est. Publicum, quod etiam subinde confunditur cum Notorio, strictè loquendo est genus respectu Notorii, Manifesti, & Famosi; habetque tres gradus seu species. 1. Publicum dicitur, quod ita jam est notum, ut nullo modo celari aut negari amplius possit: & sic coincidit cum Notorio. 2. Publicum vocatur, quod ita jam est manifestum, ut de eo jam existat fama. 3. Publicum aliquo modo est, seu probabile, quod saltem cognitum est duobus, ita ut in Judicio probari posset, si ad illud deferretur. Publico, uti & Notorio, opponitur occultum, quod nec publicum aut notorium, nec manifestum, nec famosum est: habet duos gradus. 1. quod ita latet, ut nulla ratione probari in foro externo possit, uti actus merè interni, de quibus judicat solus Deus. can. 11. d. 32. & istud appellatur simpliciter vel propriè occultum. 2. quod tantum ita latet, ut absolute quidem probari posset, quibusdam tamen, sed paucis, v. g. duobus vel tribus cognitum est, nec pluribus quam 5. innotescit, nec in Judicium deferretur; & istud nuncupatur pene, vel quasi-occultum, quocum incidit publicum tertii gradus.

Dico 1. Contra reum in flagranti deprehensum criminaliter procedere potest Iudex ad condemnandum & puniendum, non observato Iuris ordine. Communis. arg. l. 2. ff. de seriis. & l. 32. ff. de Minor. Opus tamen est in secundo & tertio modo, si nempe ab ipso Iudice (non sedente pro tribunali) cum testibus, vel à Ministris aut aliis in actuali crimine deprehensus sit reus, prius adhuc examinare testes, & reum super delicto & apprehensione: si reus fateatur delictum, statim puniri potest etiam absque sententia, ut habet communis ex l. 22. pr. ff. de his, qui not. infam. vel, ut alii volunt cum Claro & Farinac. per sententiam, ad quam tamen nullam requirunt solennitatem. Quid sit proce-

C c

proce-